

Netwerkcentrum De Opstap

De betekenis in beeld gebracht vanuit verschillende perspectieven

Uitvoering: Ina Holtrop en Jolanda Tuinstra, Lectoraat Sociale Kwaliteit
NHL Stenden Hogeschool i.s.m. Brecht Kemper, Annelies Westra en Iris Wulp

Juni 2022

De stekjes thuis die ik heb
gekregeen doen het ook
goed. Ik heb ook thuis al
verse soep gekookt.

Inhoudsopgave

Inleiding	3
1. Portretten van de deelnemers	4
2. Fotosafari en Fly on the Wall	16
3. Brownpapersessie: waarde en betekenis van De Opstap voor netwerkleden	24
4. Een beschouwing door de bril van Sociale Kwaliteit	28
Foto's netwerkbijeenkomst	30

Inleiding

Inleiding en achtergrond

Sinds het najaar 2020 heeft Netwerkcentrum De Opstap (vanaf nu: De Opstap) de deuren geopend en geeft daarmee in St. Jacobiparochie invulling aan de transformatieopdracht in het Sociaal Domein van de gemeente Waadhoeke.

De missie luidt: *“NWC de Opstap is opgericht om de inclusieve samenleving te bevorderen. Het is voor de stichting van groot belang dat er op lokaal niveau condities voor inwoners worden geschept die er voor zorgen dat zij het gevoel hebben dat ze mee kunnen doen en erbij horen. Het uitgaan van eigen kracht, gelijkwaardigheid en ontwikkelen van (verborgen) talent.”*

De visie van De Opstap sluit daar als volgt op aan: *“Mensen jong en oud helpen hun talenten te ontdekken door een fijne (leer)omgeving te bieden. Een plek waar mensen kunnen leren naar eigen vermogen én in eigen tempo. Een ontmoetingsplek waar een verbinding wordt gelegd tussen inwoners, zorg, lokale ondernemers, onderwijs en overheid. Uitgangspunt is het ontdekken en ontwikkelen van talent en zorgen voor verbinding tussen de inwoners zodat zij optimaal kunnen participeren in de maatschappij.”*

De missie, visie en de manier van werken in De Opstap is een schoolvoorbeeld van versterken van Sociale Kwaliteit¹. Sociale kwaliteit staat voor de mogelijkheden die mensen hebben om mee te kunnen doen in sociale relaties, de samenleving, op een manier die bij hen past en hen goed doet. Op die manier kunnen zij ook weer bijdragen aan hun sociale omgeving, de straat, het dorp, de samenleving. Sociale kwaliteit ontstaat wanneer er is voldaan aan vier voorwaarden: 1) sociaal economische zekerheid, 2) sociale inclusie, 3) sociale cohesie, 4) sociale empowerment.

Zowel de initiatiefnemers van De Opstap als het lectoraat Sociale Kwaliteit van NHL Stenden Hogeschool waren nieuwsgierig naar de waarde, de betekenis van De Opstap. En vooral om dat vanuit verschillende perspectieven inzichtelijk te maken, op een kwalitatieve manier. Daarom is tussen september 2021 tot en met april 2022 een ontwerpgericht onderzoeksproces uitgevoerd in samenwerking met de deelnemers en stagiaires van De Opstap.

“Verhalen ophalen”

Om meer te laten zien over de betekenis van De Opstap is er via een ontwerpgericht onderzoek met 13 deelnemers die vanaf de start actief zijn bij De Opstap gewerkt aan een serie portretten om de waarde van De Opstap creatief in beeld te brengen. Wat is hun verhaal, wie zijn ze en wat betekent De Opstap in die eerste fase voor de deelnemers. Door middel van een cultural probe² waarbij zes opdrachten (die gingen over: zelfportret, groei en bloei, trots, talent, een dag bij De Opstap, en wat neem je mee naar huis) deels zijn uitgevoerd of meegenomen in contextueel interviews zijn er van elke deelnemer middels een poster portretten gemaakt. De posters zijn weergegeven in hoofdstuk 1.

¹ Zie ook:

<https://www.movisie.nl/publicatie/hoopvol-kwetsbaar-omzien-naar-elkaar-tijden-corona>

² Een cultural probe is een van de manieren om ontwerpgericht en mensgericht informatie te verzamelen, zoals beschreven in: Veer J van 't, Wouters E, Veeger M, Lugt R van der, Ontwerpen voor zorg en welzijn. Coutinho 2020

Naar aanleiding van deze portretten zijn de stagiaires (3) bij De Opstap nog verder gaan observeren middels een Fly on The Wall³ naar betekenisvolle momenten en het vastleggen van momenten van waarde middels een fotosafari. In deze momenten van observaties zijn korte micro narratieven opgehaald welke zijn te vinden in hoofdstuk 2.

Afsluitend heeft er een bijeenkomst met netwerkliden van De Opstap plaatsgevonden op donderdag 10 maart jl. Met verschillende werkvormen is de waarde van De Opstap in beeld gebracht, bekeken vanuit het perspectief van de netwerkpartners. Hoofdstuk 3 bevat een verslag van deze bijeenkomst.

Tot slot geven we in hoofdstuk 4 de bevindingen samengevat weer en bekijken ze door de bril van Sociale Kwaliteit.

1. Portretten van de deelnemers

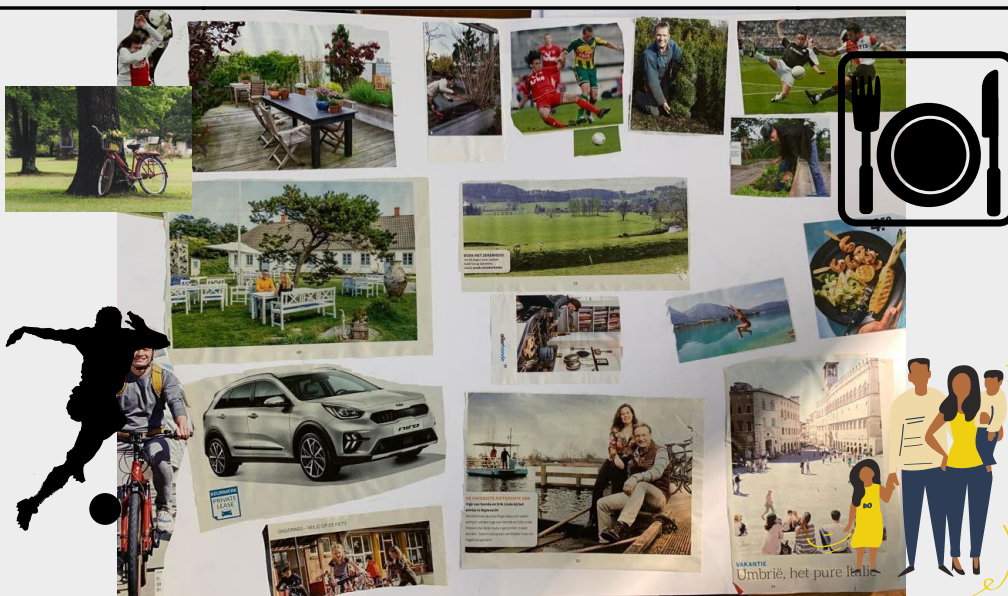
Na het ontwerpgerichte proces zijn van 13 deelnemers die mee hebben gedaan in het ontwerpgerichte proces de opbrengsten weergegeven in een poster. 11 personen hebben toestemming gegeven om de poster weer te geven in deze rapportage. De teksten op de posters zijn vanuit de cultural probe en de contextual interviews in samenspraak met de deelnemers vastgesteld.

Hieronder volgen de 'portretten' van Aman, Astrid, Annette, Ayana, Corine, Emily, Emir, Helena, Marion, Meyra en Rene (fictieve namen):

³ Datzelfde geldt voor Fly on the wall

Aman: "iedereen is aardig, als je thuis blijft dan krijg ik echt meer stress". Ik hou ervan om bezig te zijn bij De Opstap.

Ik woon al vijf jaar in een klein Fries dorp, mijn buurman helpt mij ook en gaat mee naar het ziekenhuis. In Eritrea had ik koeien en schapen. Familie is belangrijk voor mij. Ik mis mijn mama die is nog in Eritrea.

Zelfportret

Ik ben getrouwd en heb 4 kinderen van 7, 9, 12 en 16 jaar. Mijn vrouw zorgt voor de kinderen en is thuis. We zijn 5 jaar geleden vanuit Eritrea, via Ethiopië naar Nederland gekomen. Ik ben 2 dagen bij De Opstap. Ik hou van buiten zijn en werk graag hard. Nu is het eerst afwachten tot mijn lichamelijke klachten beter worden. Dit beperkt me momenteel wel.

Talenten

Ik kan goed buiten werken.
Bij De Opstap hou ik ervan
om het gras maaien, in de
tuin te werken en andere
klussen te doen.
Het maakt mij niet zoveel uit
als ik maar in beweging ben.

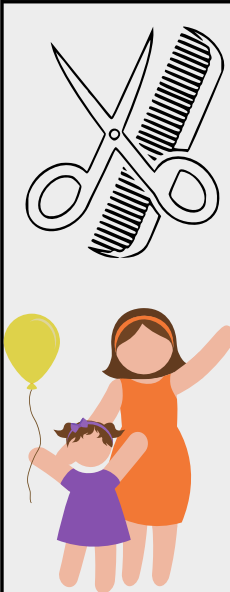
Groei en Bloei

Nu: veel lichamelijke klachten waardoor ik slecht slaap.

Over een jaar: ik wil graag hard werken, schoonmaken, of werken in een bedrijf met bloemen of automonteur worden.

Annette 21 jaar: "Bij de Opstap is er tijd en aandacht voor mij, ik kan mijn hart luchten. Ik leer hier om tot oplossingen te komen, waarbij ik aangesproken wordt op mijn gedrag en ik hierdoor leer reflecteren".

Bij de therapie had ik het gevoel volledig stil te staan. Ik ben nu gevraagd om te kijken waar nog kansen lagen voor mij. Zo ben ik bij de Omslag terecht gekomen. Ik wil weten wat ik nog kan.

Zelfportret

Ik woon samen met mijn vriend en mijn dochttertje waar ik dol op ben. Ik heb een kappersopleiding afgerond. Iedereen krijgt zijn portie in het leven, ik ook. Anorexia is een deel daarvan wat zich uitte in woede uitbarstingen etc. Ik leer nu beter voor mezelf te zorgen al blijft er altijd ruis maar het beïnvloedt niet mijn hele leven.

Talenten

Ik heb hier het kledingwinkeltje, ik heb de talenten om hier iets leuks van te maken. Ik ben creatief, kan kinderen begeleiden op de creamiddagen, koken, bakken, tekenen, gedichten schrijven en dansen.

Groei en Bloei

1 jaar geleden: ik had het gevoel stil te staan. Therapie was niet helpend omdat mijn toekomst uitzichtloos was en ik niet wist waar ik het voor deed. Nu: 2 dagen per week bij De Opstap, ik verzorg de winkel en ben creatief bezig met de kinderen. Ik ben nu op een gezond gewicht maar heb een lange weg te gaan.

Over een jaar: ik zou nog graag iets doen met mijn passie, knippen voor minima. Ik hoop dat ik nog meer dagen aanwezig kan zijn en er nog meer rust in mijn hoofd komt.

Ayana 41 jaar: "Ik kom bijna elke dag bij De Opstap, voel daar geluk en het is gezellig".

6 jaar geleden ben ik uit Eritrea gekomen. Ik heb daar een broer en twee zussen waar ik weinig contact met heb. Mijn buurman helpt mij wel met grasmaaien en de tuin.

Zelfportret

Ik vind het leuk om te fietsen, lekker buiten zijn of op vakantie gaan. Ik zou graag een nieuwe man vinden en kinderen krijgen. Het orthodoxe geloof is belangrijk voor mij.

Talenten

Ik hou ervan om lekker buiten te zijn en in de tuin te werken en de bloemen verzorgen. Ik ben goed in schoonmaken en in de keuken helpen., Ik kan kleding maken, breien en haken.

Groei en Bloei

1 jaar geleden: voor De Opstap zat ik alleen thuis, wachten op gemeente op wat ik kon doen.
Nu: 4 dagen per week bij De Opstap en op woensdag Nederlands leren. Ik ken veel meer mensen nu.
Over een jaar: gezond blijven, werk en de liefde gevonden hebben.

Corine (56): "Ik vind het fijn dat ik iets zinvol kan doen en dat ik voor de mensen die kwetsbaar zijn iets kan betekenen. Verbindingen zoeken en maken tussen de verschillende mensen vind ik een uitdaging en dankbaar om te doen."

Ik ben lang werkzaam geweest in de mode, zowel verkoop als etaleer werkzaamheden. Door een lichamelijke oorzaak ben ik uit het werkproces geraakt. Als je niet werkt dan vraag je je soms af of je wel echt meedraait in de maatschappij. Ik ben vaak 3 dagdelen bij De Opstap en doe daarnaast nog toneel regie.

Zelfportret	Talenten	Groei en Bloei
Bij De Opstap werk en handel ik vooral vanuit mijn eigen levenservaring. En op sommig gebied zelfs als ervaringsdeskundige. De stenen staan voor balans, ik heb zelf vroeger veel meegemaakt, ik heb het kunnen ombuigen naar iets positiefs maar het is belangrijk dat ik grenzen blijf aangeven.	Toneel, regie, creatief en contact maken met mensen. Ik hou van interieur styling en inrichten. Ik zie veel kansen en ondersteun en motiveer graag anderen om zichzelf of eigen talenten te ontdekken.	1 jaar geleden: theater, alles lag stil. Ik had niets om handen en als ik alleen maar thuis zit word ik horendol. Nu: blij met de Opstap, balans proberen te houden Over een jaar: ik wil heel graag meehelpen om het bestaansrecht van De opstap te laten zien. Ik wil graag bij De Opstap blijven.

Emily 33 jaar: "Ik wil de wereld beter maken, minder plastic, gezond eten. Bij De Opstap hou ik ervan om te koken, vooral op de dinsdag dan komen de kinderen. Ook leer ik hier veel nieuwe dingen".

10 jaar geleden ben ik uit Griekenland hier naar toe gekomen. Hier is meer perspectief voor ons. Ik heb in de kassen gewerkt en ben nu op zoek naar iets anders bijvoorbeeld in de supermarkt of in een fabriek.

Zelfportret

Ik hou van gezelligheid, samen met mijn man en 2 zonen lekker praten, gezellig. Ik luister graag naar muziek, hou van fietsen, mensen en dieren. Ik mis mijn vader en moeder. Mijn broer woont in Franeker. Nederland is een prachtig land. Het is schoon en netjes. Ik heb deels Griekse vrienden maar leer nu ook meer mensen kennen.

Talenten

Ik kan met weinig veel, ben creatief in het bedenken van dingen. Ik kan lekker koken en hou ervan om de moestuin te doen en alles netjes te houden. Nieuwe dingen leren sta ik altijd voor open.

Groei en Bloei

1 jaar geleden: toen had ik nog werk
Nu: ik kom 2 keer per week naar De Opstap. Ik vind het leuk, dingen doen en te leren. Ik wil niet altijd op de telefoon mensen ontmoeten.
Over een jaar: ik hoop beter Nederlands te spreken, nieuwe dingen te leren en te boetseren. Ik wil graag bij De Opstap blijven als werk nog moeilijk is.

Emir, 27 jaar: "Ik voel me hier welkom en ik wil loyaal terug zijn voor Nederland.
We want to live, not survive".

Van beroep ben ik Arbo en gezondheidsspecialist. Ik heb hulp bij integratie.
Bij het Friesland college volg ik Nederlandse les.
Ik ben via een vriend van het AZC bij De Opstap terecht gekomen.

Zelfportret

14 maanden geleden zijn mijn vrouw en ik naar Nederland gevlucht vanuit Turkije vanwege politieke redenen. Na Ter Apel en Musselkanaal zijn we in een Fries dorpje terecht gekomen. We hebben nu een kindje samen. Ik ben een positief persoon, die graag lacht in alle situaties.

Talenten

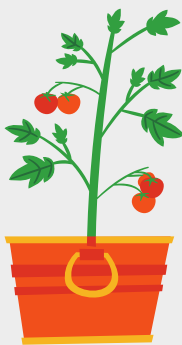
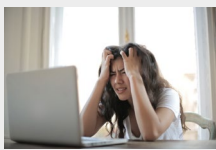
Ik ben goed in sporten zoals volleybal, voetbal en tennis. Maar ook bergbeklimmen. Ik ben technisch en heb bij De Opstap ook al technische dingen gedaan. Ik ben creatief, en kan goed tekenen.

Groei en Bloei

1 jaar geleden: ingewikkeld, ik wist niet waar ik op kon wachten, onzeker, angstig en boos.
Nu: voel ik veel verantwoordelijkheid voor mijn gezin, opgewonden over toekomst. Ik ken nu veel mensen, ik voel me ergens deel van, mede door De Opstap.
Over een jaar: hoop ik goed Nederlands te spreken en dat ik werk heb, als ik zelf geld kan verdienen dan voel ik me trots. Ook wil ik nog meer vrijwilligerswerk doen.

Helena (36): "Ik heb het zelf goed en draag graag mijn steentje bij. Ik vertel anderen veel over gezond eten en dat dit ook met weinig kan".

Vanaf januari ga ik iets minder werken. Hierdoor krijg ik meer rust en tijd terug voor de dingen die ik leuk vind om te doen. Veel voldoening haal ik door een bijdrage te leveren aan de gemeenschap".

Zelfportret Talenten Groei en Bloei

Ik ben getrouwd en heb 2 kinderen van 6 en 8 jaar. Ik spreek graag af met vrienden. Ik hou van hergebruik van goederen, dat is een belangrijke boodschap die ik graag deel. Gezonde voeding is voor mij belangrijk. Thuis heb ik een moestuin.

Ik ben graag sportief bezig. De moestuin is voor mij belangrijk, daar haal ik energie uit. Van origine ben ik bloemist en die kennis draag ik graag over. Ik ben een sociaal mens, contact maken gaat me goed af.

1 jaar geleden: veel meer druk en stress

Nu: meer in evenwicht. Mijn doel was altijd maximaal geld verdienen waardoor ik mezelf onbewust veel druk op legde. Hier is alles goed als je gewoon je best doet.

Over een jaar: liefst iets met voeding en veel bij De Opstap.

Marion, 21 jaar: "Ik heb bij De Opstap veel mensen leren kennen en verantwoordelijkheid in het weekend voor de dieren genomen"

Ik zat op De Brege, dat heb ik afgemaakt. Ik ga door de week naar Stiens naar de kinderboerderij en kom hier langs wanneer ik tijd en zin heb.

Zelfportret

Ik woon in een dorp met 10 anderen in een pleeggezin vanaf mijn vierde jaar. Ik hou enorm veel van dieren. Ik heb een erg brede muziek smaak. Ik luister veel naar muziek, meestal op YouTube. Buiten zijn bij de dieren en in de natuur geeft mij rust. Met kinderen omgaan vind ik ook erg leuk.

Talenten

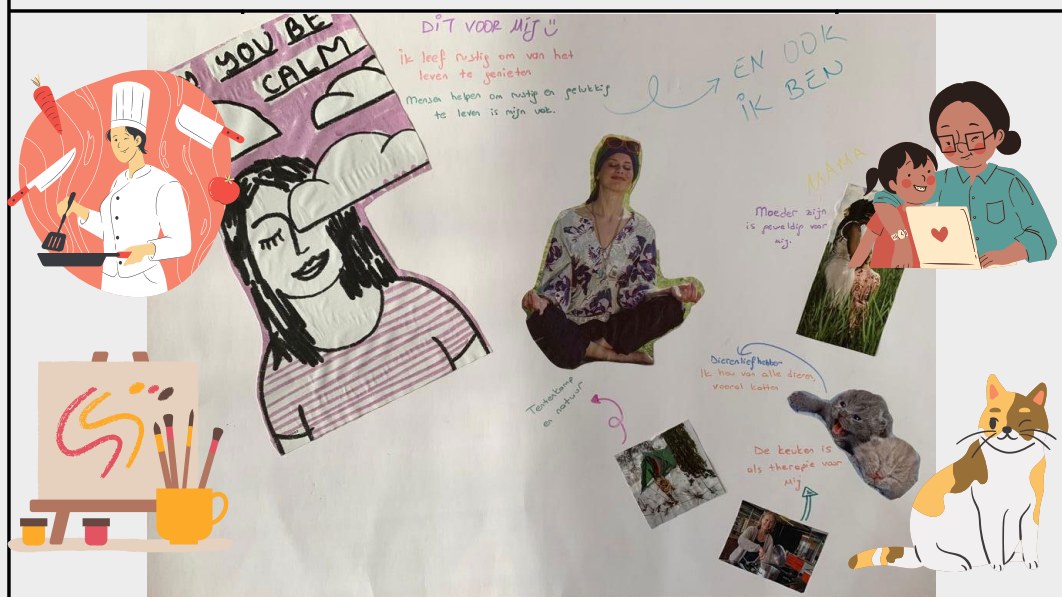
Ik kan goed voor de dieren zorgen. In het weekend verzorg ik hier zelfstandig de dieren.

Groei en Bloei

Een jaar geleden: ik heb soms fasen dat het slecht gaat. Nu: ik ben best tevreden. Ik heb veel mensen leren kennen en heb de verantwoordelijkheid voor de dieren hier genomen. Toekomst: ik zou nog wel wat meer willen werken bij de kinderboerderij, ongeveer drie keer per week.

Meyra 30 jaar: "Ik kan niet alles met Turkse mensen doen, hier kan ik mensen ontmoeten, dat doet mij goed".

Via een vriend van het AZC zijn wij bij De Opstap terecht gekomen. Ook stichting IPN helpt ons, zij hebben een waardevolle website. Elke woensdag doen we mee bij De Opstap.

Zelfportret

Ik woon samen met mijn man, we hebben een dochter van 1 jaar. Moeder zijn is geweldig voor mij, het maakt mij compleet. Mijn achtergrond is psychologisch consulent, ik heb als baan kinderen van 7 tot 17 jaar ondersteuning gegeven bij leer en ontwikkelstoornissen.

Talenten

Ik ben creatief, sociaal en kan goed koken. Mijn droom is van dit talent mijn werk maken, een kleine bakkerij of winkeltje met taarten en desserts.

Groei en Bloei

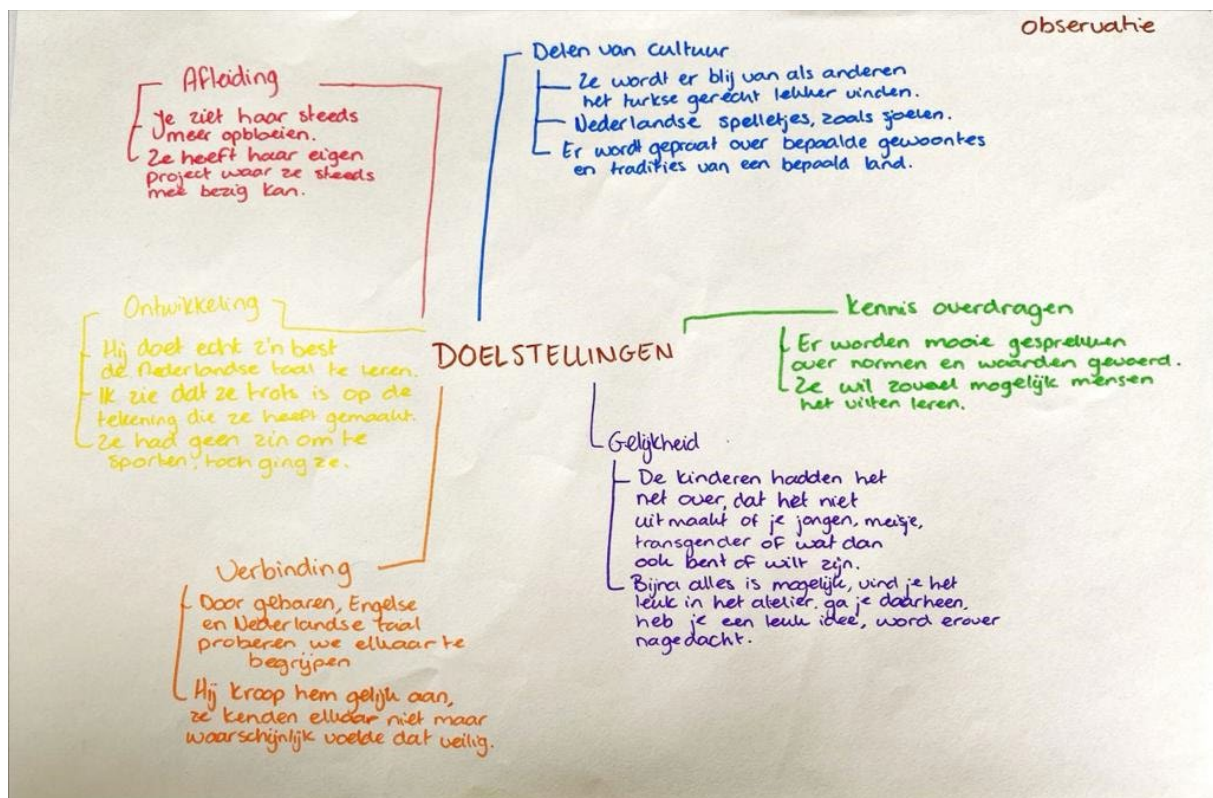
1 jaar geleden: in Ter Apel, ik voelde me alleen, bang voor toekomst, kan ik wel voor mijn baby zorgen?
Nu: een fijn huis, ben trots op waar we nu zijn.
Over een jaar: ik wil graag diepere gesprekken voeren met mensen, ik wil meer dichtbij zijn bij anderen en een baan die bij mij past.

2. Fotosafari en Fly on the Wall

Stagiaires⁴ bij De Opstap hebben middels een combinatie van een Fotosafari en een Fly on The Wall betekenisvolle momenten in beeld gebracht.

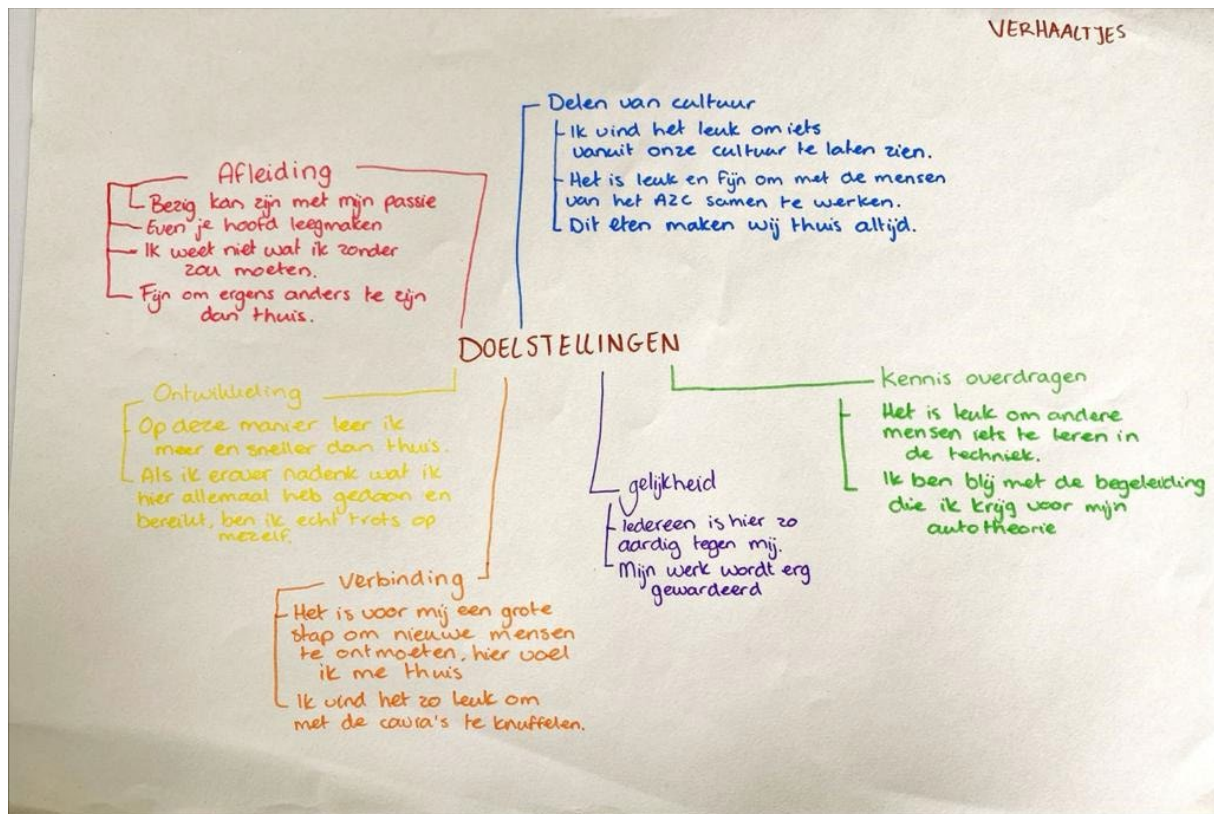
Elke dag zijn er momenten van betekenis voor de deelnemers bij De Opstap. Vaak zijn het de dingen die gebeuren zonder dat ze sterk geregisseerd worden. Momenten waar mooie gesprekken ontstaan die van waarde zijn voor elkaar, momenten waarin talenten zichtbaar worden van deelnemers, waar uitdagingen zichtbaar worden, initiatieven worden genomen of bijvoorbeeld momenten waarin eigen kracht heel erg zichtbaar wordt. Betekenisvolle momenten zijn soms klein en soms heel groot.

Dit hebben de stagiaires gedaan door aanwezig te zijn, oplettend te zijn, kun je momenten als voorbeeld genoemd zijn vangen. Maar hoe vang je deze? Door letterlijk het moment vast te leggen. In figuur 1 zijn de observaties weergegeven en gecategoriseerd in de thema's: Kennis overdragen, Gelijkheid, Verbinding, Ontwikkeling, Afleiding en Delen van cultuur. Figuur 2 illustreert de woorden die deelnemers hierbij gebruiken, zogenaamde micro narratieven. Hierbij zijn dezelfde thema's gebruikt.

Figuur 1. Observaties

⁴ student AD Service Welzijn en Zorg, Student Social Work jaar 2 voltijd NHL Stenden Hogeschool, en student volwassen opleiding Social Work van de Friese Poort

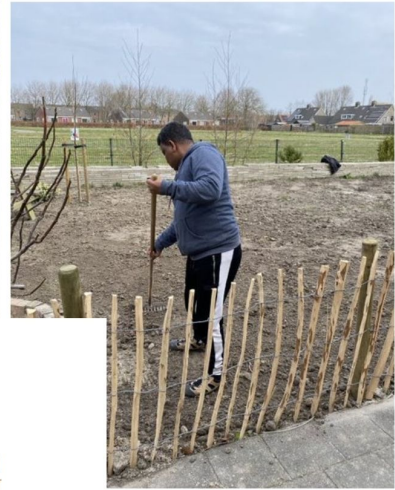
Figuur 2: Micro narratieven

Vervolgens hebben de studenten de diverse thema's beeld gegeven door in relatie tot de observaties en de micro narratieven dagelijks foto's te maken bij de diverse thema's. De resultaten daarvan worden op de volgende pagina's gepresenteerd.

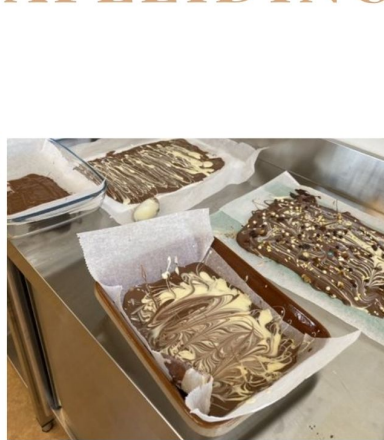
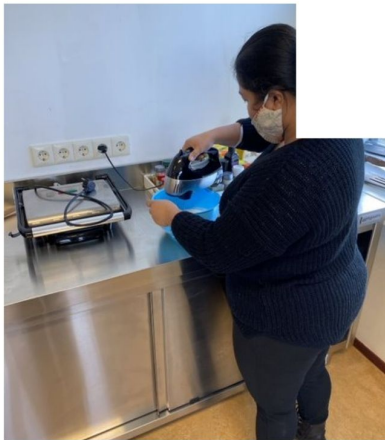

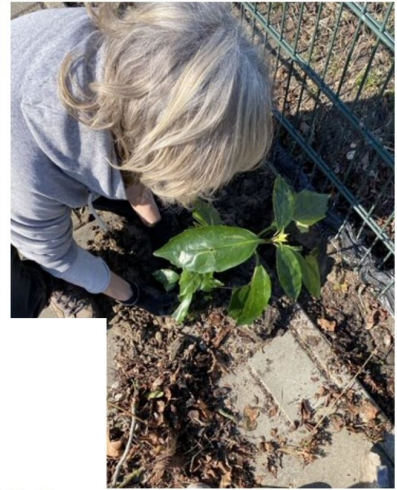
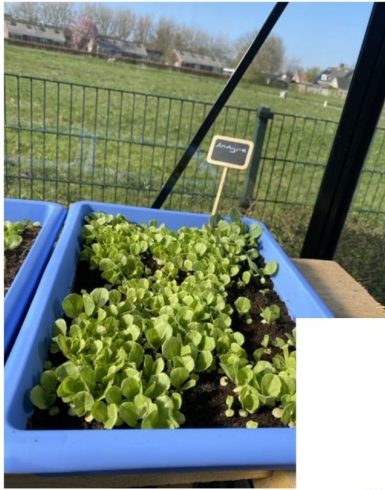
DELEN VAN CULTUUR

AFLEIDING

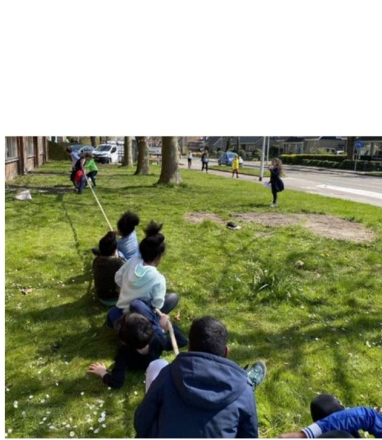

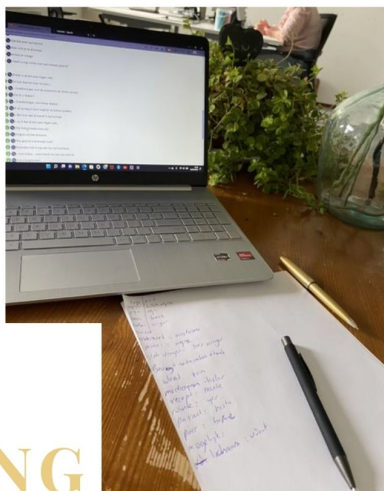
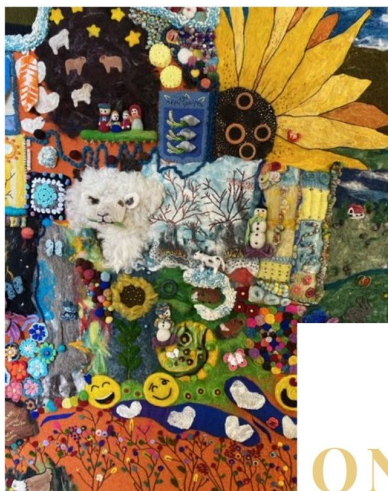
KENNIS OVERDRAGEN

VERBINDING

ONTWIKKELING

GELIJKHEID

3. Brownpapersessie: waarde en betekenis van De Opstap voor netwerkleden

Donderdag 10 maart 2022 kwamen netwerkpartners samen in De Opstap met als doel “inzichtelijk maken van de waarde van NWC De Opstap, vanuit hun perspectief”. Hieronder volgt een verslag van die bijeenkomst.

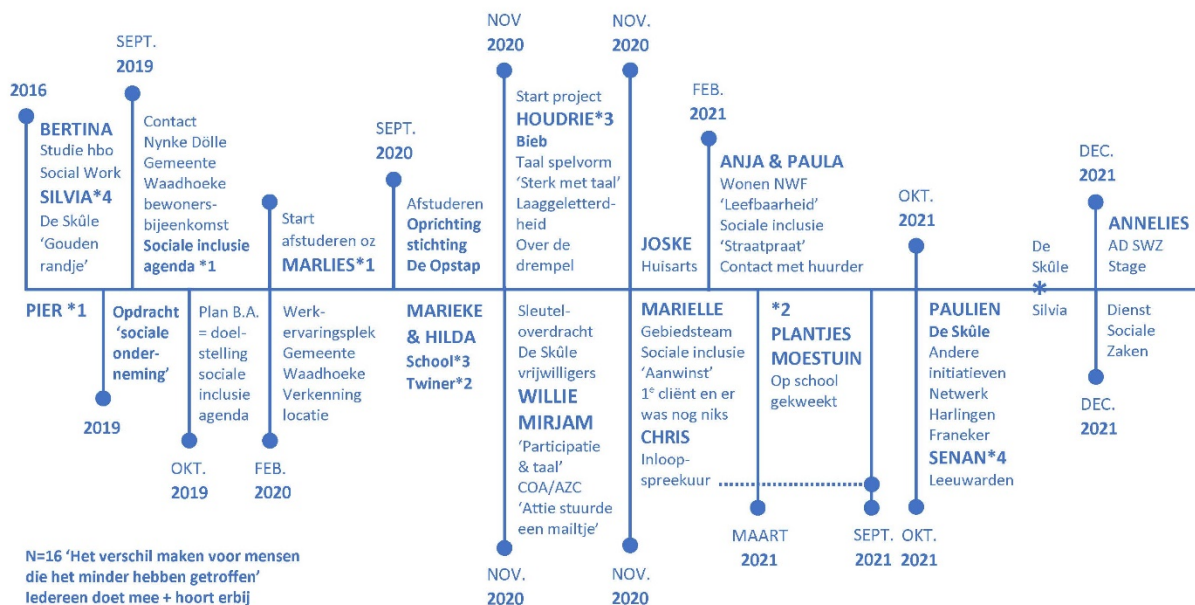
Na een kort welkom door Bertina Algra, introduceren Ina Holtrop en Jolanda Tuinstra het onderzoek waarin zij de waarde-creatie vanuit verschillende perspectieven zichtbaar maken. Vandaag vanuit het perspectief van de netwerkpartners.

A. Mega mindmap: de chronologische netwerklijn van De Opstap

Het verhaal van De Opstap werd ter plekke gemaakt met alle aanwezigen door een levende, chronologische rij van mensen in de ruimte te maken: Hoe begon het, met wie, en wie kwam er toen bij, op welke manier en vanuit welke organisatie?

Het leverde de volgende chronologische rij van mensen op: Pier van Olphen (gemeente Waadhoeke), Bertina Algra (was student Social Work, nu: kwartiermaker De Opstap), Silvia Stafleu-Bremer (De Skûle Welzijn), Marlies Reijenga (gemeente Waadhoeke), Marieke Grendel en Hilda de Vries (De Twiner, basisschool St. Jacobiparochie), Willy de Vries (De Skûle Welzijn), Mirjam Alosery (COA, AZC), Houdrie Slofstra (Bibliotheek), Joske Klatter (huisarts), Mariëlle Haveman (Gebiedsteam), Chris van Kollenburg (Gebiedsteam), Anja Boersma en Paula Ferwerda (Wonen NWF), Paulien de Graaf (De Skûle Welzijn – ook contact met Senan Hubanic, projectleider netwerkcentrum Oud-Oost in Leeuwarden), Annelies Westra (student AD Service Welzijn en Zorg).

Op papier ziet dat er als volgt uit:

Vervolgens hebben alle netwerkpartners verschillende waarden, doelen en kernelementen op post-its opgeschreven, waar De Opstap invulling aan geeft en voor staat. Dat leverde een grote verzameling van beschreven post-its op met uiteenlopende waarden, doelen en kernelementen op.

De verschillende waarden hebben we ter plekke met alle aanwezigen al wat gegroepeerd en geordend. Nadere ordening laat het volgende zien:

De professional als spin in het web, wat moet die kunnen en brengt die in? Een aantal waarden en kernelementen gaan daarover:

'Betrokken Bertina'⁵, 'Enthousiaste Bertina', 'Overal JA op zeggen!', 'Buiten de kaders kunnen denken', 'Experimenteren', 'Breed inzetbaar', 'Betrokken op de deelnemers', 'Actieve social media'

De deur van De Opstap staat altijd open, daarover is opgeschreven:

'De deur = open zonder iets te hoeven / moeten', 'Laagdrempelig' (3x), 'Open', 'Zichtbaar en dichtbij', 'Dichtbij de inwoner', 'Betrokkenheid school – dorp', 'Aansluiting in dorp krijgen', 'Inloopspreekuur'

Het is een plek waar iedereen mag binnenkomen, zo kunnen de volgende waarden, doelen en kernelementen gegroepeerd worden:

'Meedoen', 'Iedereen doet mee', 'Sociale inclusie', 'Diverse doelgroepen', 'Oud & Jong verbinden', 'Veilige plek voor kinderen na schooltijd', 'Plek voor luidruchtige hobby's', 'Jongeren & cultuur', 'Veelzijdigheid aan activiteiten volwassenen én kinderen'

Het is ook een plek waar aandacht is voor taal, want:

'Hulp bij NT2', 'Taal', 'Digitaalhuis Bibliotheken Noord-Friesland', 'Contact krijgen; helpen en uitleggen van moeilijke brieven', 'School leesbevordering', 'Basisvaardigheden'

De Opstap is een plek waar mensen elkaar ontmoeten:

'Ontmoeten', 'Ontmoeting' (2x), 'Verbinding', 'Verbinding door activiteiten', 'Sociale netwerken vergroten', 'Het opbouwen van een sociaal netwerk', 'Contact', 'Koffietafel nieuwkomers', 'Verbinding' (4x), 'Verbinding door activiteiten', 'Tegengaan / verkleinen eenzaamheid', 'Doorbreken eenzaamheid'

Een aantal waarden en kernelementen gaan over de preventieve waarde van NVW De Opstap:

'Preventief', 'Voorliggend', 'Versterking voorliggende veld', 'Algemene Voorziening', 'Verbinding organisatie en bewoners', 'Hulp voor mensen die minder goed mee kunnen komen in de samenleving'

De Opstap biedt:

'Dag-structuur', 'Perspectief', 'Hervinden doel in leven / werkervaring', 'Permanente waarde', 'Sociale kwaliteit', 'Talentontwikkeling' (2x), 'Gelijkwaardigheid', 'Kostenbesparing'

Op dorpsniveaudorp: 'Leefbaarheid', 'Leefbaarheid vergroten', 'Lokaal actief'

Een aantal opgeschreven kernelementen van De Opstap gaan over de vraag "Hoe doe je dat dan"?:

'Luisterend oor', 'Maatwerk', 'Gesprekken met inwoners', 'Vraaggericht werken', 'Vraaggericht doen wat werkt', 'Aansluiten bij wens bewoner'

Vrijwilligers hebben een belangrijke positie in De Opstap:

'Betekenis geven voor vrijwilligers', 'Vrijwilligers die zich gezien weten', 'Van waarde zijn', 'Continuïteit', 'Signaleren', 'Van wie = die lege stoel'

En de schil van ketenpartners die verbonden zijn:

'Netwerk', 'Ontmoeting ketenpartners', 'Samen werken' (2x), 'Samenwerking in functioneel gebouw', 'Korte lijnen', 'Kennisdeling', 'Enthousiaste collega's betrokken bij het NWC'

B: De Opstap en Sociale Kwaliteit

Op de website van De Opstap⁶ staat helder verwoordt waar de ontmoetingsplek voor staat:

"De plek waar ...

⁵ Elke 'quote' staat voor een post-it

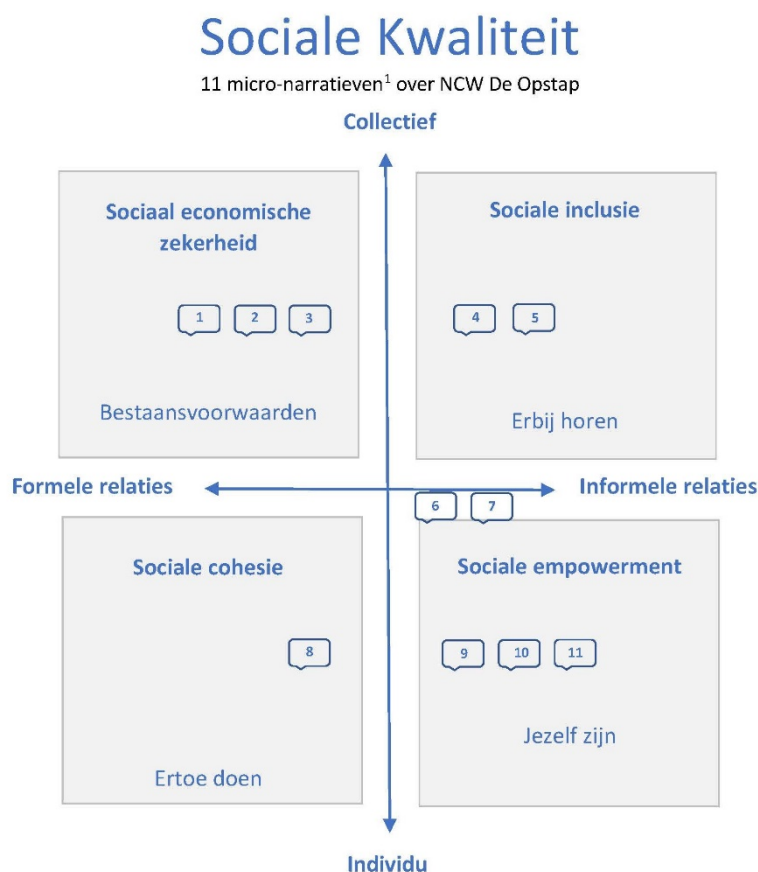
⁶ [Welkom bij NWC de Opstap - NWC de Opstap \(nwc-deopstap.nl\)](https://www.nwc-deopstap.nl)

- *je elkaar ontmoet voor een goed gesprek in bijvoorbeeld de húskamer;*
- *je lekker bezig bent in bijvoorbeeld het atelier;*
- *je op zoek gaat naar jouw plekje in de maatschappij;*
- *je je talenten ontdekt en/of ontwikkelt;*
- *je kennis deelt en/of vergaart;*
- *we denken in mogelijkheden;*
- *we samen een positieve bijdrage leveren aan ‘de mienskip’.*”

Het raamwerk van Sociale Kwaliteit sluit naadloos bij aan bij de doelstelling van De Opstap, want het biedt mensen mogelijkheden om deel te nemen aan sociale relaties op een manier die bij hen past en hen goed doet.⁷ Jolanda Tuinstra lichtte het raamwerk Sociale Kwaliteit kort toe, door in te gaan op de vier voorwaarden en de twee wisselwerkingen. De vier *voorwaarden* zijn: 1) sociaal economische zekerheid, 2) sociale inclusie, 3) sociale cohesie, 4) sociale empowerment. De twee *wisselwerkingen* zijn: 1) tussen het collectief en het individu, en 2) tussen formele relaties en informele relaties.

De netwerkpartners schreven vervolgens een ‘micro-narratief’ op, waarin ze een klein voorbeeld concretiseren dat volgens hen exemplarisch is voor de waarde van De Opstap. Vervolgens plaatsten ze hun beschreven voorbeeld op een poster waarop het raamwerk van Sociale Kwaliteit stond verbeeld (zie hieronder).

In totaal zijn 11 micro-narratieven verzameld die verschillende elementen van Sociale Kwaliteit illustreren. Het volgende beeld kwam naar voren:

¹ De cijfers in de figuur verwijzen naar de onderstaande, genummerde micro-narratieven

⁷ [Sociale-Kwaliteit-in-de-Sociale-Basis-.pdf \(socialevraagstukken.nl\)](https://www.socialekwaliteit.nl/Sociale-Kwaliteit-in-de-Sociale-Basis-.pdf)

1. De kachel – WNF kreeg een bewoner niet te pakken in verband met een veiligheidscheck van de kachel. Brieven, telefoontjes, aan de deur geweest. Geen contact. Met Bertina gebeld en diezelfde middag had ze contact met de bewoner en kon er een afspraak gemaakt worden voor een keuring. Mooi nou! Wat een samenwerking!
2. Als gemeente ruimte geven aan burgerinitiatieven. Dit is spannend. Dit vergt lef.
3. De waarde van De Opstap is dat de zorg een taak van ons allen is en geen verdienmodel.
4. Mantelzorger die zorgt voor haar partner met dementie gewezen op de koffiemomenten in het NWC, zodat ze uit huis is, andere mensen ontmoeten, haar verhaal kwijt kan. Ze is geweest samen met haar man.
5. Asielzoekersfamilie die niemand kent en baby's heeft, heb ik verwezen naar De Opstap voor contacten en 'oppas'. Er wordt dan meteen werk van gemaakt.
6. Denken in mogelijkheden geeft kansen voor jezelf en de ander. Talentontwikkeling.
7. De Opstap is erg waardevol. Ik denk meteen aan de muzieklessen die George en Yasin geven. De mooie ontmoetingen met elkaar. En er komen veel talenten naar boven waarvan we niet wisten dat die bestonden. De Opstap is een belangrijk onderdeel bij het verbinden van mensen en iedereen voelt zich hier welkom en wordt gezien.
8. Met een jongedame de mogelijkheid hier een school maatschappelijk werk gesprek te kunnen doen. Die hier ook graag komt om kleding te bekijken en ontdekte dat hier ook een naaiatelier is. Mevrouw die eenzaam was geen weekinvulling had en nu een structuur ervaart en zich welkom voelt bij De Opstap.
Een mevrouw die geen cadeau had voor de Sint voor haar kinderen en door De Opstap toch met haar kinderen Sinterklaas heeft kunnen vieren.
9. Ik weet nog de eerste keer dat ik hier kwam dat er een jongetje was die steeds voorbij kwam fietsen voor het raam langs, terwijl wij in een overleg zaten. Hij bleek steeds rondjes rond het gebouw te fietsen. Jij [Bertina] vertelde terloops dat hij soms wel 4 middagen in de week hier kwam, omdat zijn situatie thuis niet makkelijk was en dat hij hier komt om te spelen en z'n zinnen te verzetten. Iets 'kleins' maar voor hem een groot verschil. Ik kon alleen maar denken, waar zou hij heen zijn gegaan als De Opstap er niet was geweest...
10. De bijzondere gesprekken met de mensen in De Opstap, over hoe blij ze zijn om hier te zijn. Sociaal contact op te doen en iets te kunnen betekenen.
11. De pottenbakker – Een huurder ervoer zichzelf als kunstenaar. Wilde in huis en in de tuin een pottenbakkerij beginnen. Niet handig. Niet veilig. Buren bezorgd. Hij kon gelukkig terecht bij De Opstap. Kende eerst niemand in het dorp.

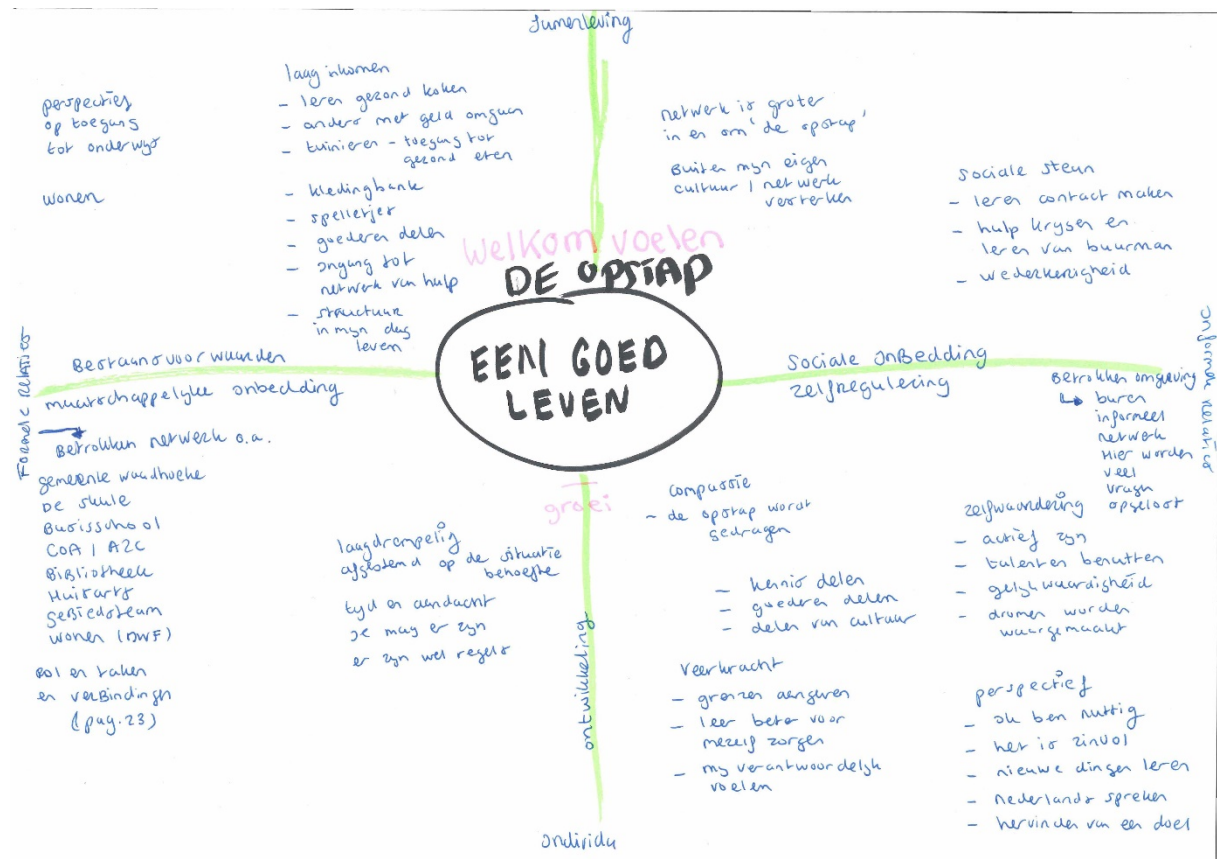
Afsluitend bedankte Bertina alle aanwezigen voor hun komst, hun deelname en de rijke opbrengst over de waarde van De Opstap.

Ondertussen waren heerlijke Turkse en Griekse hapjes uitgedeeld, gemaakt door deelnemers van De Opstap.

Er vond nog een levendige verdere uitwisseling en kennismaking (letterlijk en figuurlijk) plaats tussen de deelnemers.

4. Een beschouwing door de bril van Sociale Kwaliteit

Wanneer we de verzamelde beelden bekijken door de bril van Sociale Kwaliteit, zien we het volgende:

De beelden die vanuit verschillende perspectieven zijn opgehaald over de waarde die De Opstap heeft, spreken boekdelen. Puntsgewijs in woorden zien we samengevat:

- Inwoners voelen zich welkom in De Opstap, ze ervaren geen of een hele lage drempel om naar binnen te gaan en kunnen er meedoen op een manier die bij hen past en waar zij zich goed bij voelen.
Bestaanszekerheid
- De Opstap is een plek waar mensen hun bed voor uit komen, hun deur voor uitgaan – waar ze eerder veel thuis waren en bleven – en die hen structuur geeft aan de dag, de week en aan hun leven.
- De Opstap is een plek waar mensen bezig zijn, kunnen doen waar ze goed in zijn, waarvoor ze gerespecteerd worden en waar ze nieuwe dingen leren (van en met de ander, over en voor zichzelf).
- Voor partners in en om het dorp is De Opstap een belangrijke plek in de omgeving om mee samen te werken, om hun eigen doelen en waarden te kunnen realiseren. Het voorziet in de behoefte van een plek in de lokale, sociale infrastructuur: het versterkt de sociale kwaliteit in de sociale basis van de gemeenschap.
Sociale inclusie
- De Opstap is voor veel mensen een plek waar ze zich gezien weten en voelen, waar ze erbij horen, omdat ze worden gezien in dat wat ze kunnen en dat we ze nodig hebben.

- De Opstap is een plek waar mensen gezien en benaderd worden vanuit gelijkwaardigheid. Vanuit deze waarde vinden ontmoetingen plaats, leren mensen van elkaar, kunnen mensen brengen en ontvangen.

Sociale cohesie

- De Opstap is een plek in het dorp waar iedereen welkom is. Een laagdrempelige, gastvrije plek waar tijd en aandacht voor iedereen is en waar afgestemd wordt op wat er is en wat nodig is. Alles kan en er zijn ook regels.
- In De Opstap doen en werken mensen samen, jong en oud, ontdekken en bouwen ze samen een plek in de gemeenschap waar het goed toeven is.
- In De Opstap leren mensen elkaar kennen, ontstaan sociale netwerken, wordt sociale steun gegeven en ontvangen.
- De Opstap is ingebed in de sociale infrastructuur van het dorp en de omgeving daarvan, waarin wederkerigheid bestaat met veel samenwerkingspartners.

Sociale empowerment

- In De Opstap kunnen mensen zichzelf zijn, is er ruimte om talenten te (her)ontdekken, te laten zien en te ontwikkelen, worden dromen waargemaakt.
- Door laagdrempeligheid, gelijkwaardigheid, de waarden van waaruit De Opstap is geïnitieerd en vormgegeven, hebben mensen ruimte om zich te ontplooien, kunnen ze meedoen op een manier die bij hen past zodat ook zij kunnen bijdragen aan de gemeenschap. En juist die wederkerigheid is van belang voor eigenwaarde, zelfvertrouwen en zingeving.

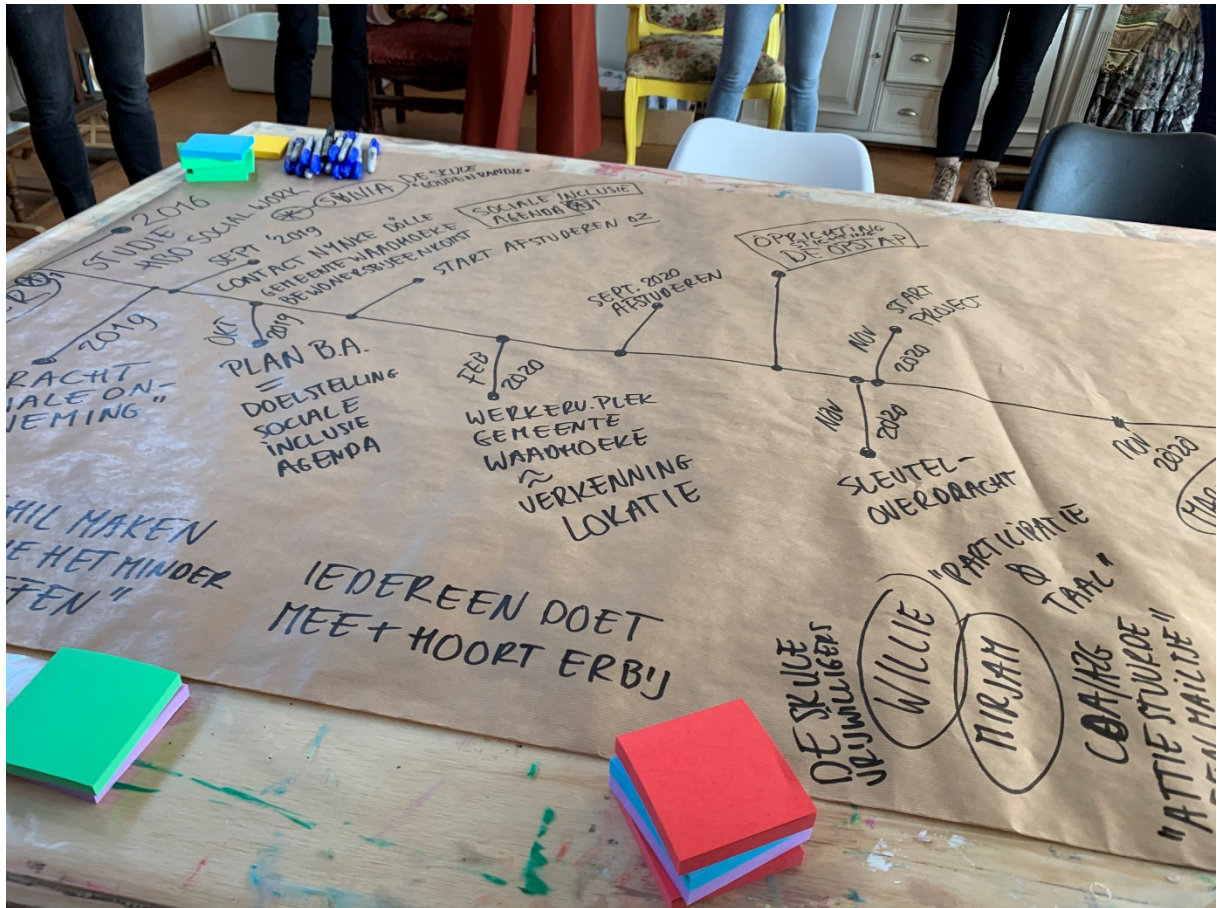
Kortgezegd komt uit de beelden naar voren dat De Opstap voorziet in een behoefte van de gemeenschap in St Jacobiparochie, dat het invulling geeft aan de Sociale Inclusie Agenda van de gemeente Waadhoeke en dat de vooropgestelde doelen worden gerealiseerd: er is en wordt continu gebouwd aan sociale kwaliteit en een leefbare gemeenschap in het dorp.

Continuïteit daarvan is van groot belang, want “continuïteit is een voorwaarde voor een effectief sociaal domein”, zoals Engbersen, Jansen en Janssen concludeerden in hun recent verschenen publicatie *Het geheim van de lange relatie*⁸.

⁸ [Verschenen essay: Het geheim van de lange relatie | Movisie](#)

Foto's netwerkbijeenkomst

Sociale Kwaliteit

Voorwaarden en wisselwerkingen

Sociale Kwaliteit in Netwerkcentrum De Opstap

